

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Природничий факультет
Міністерство науки і вищої освіти Республіки Польща
Поморська академія у Слупську
Інститут біології та охорони довкілля

Перша міжнародна конференція молодих учених
«ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ»

Харків, 19-20 квітня 2018 року

- розповіді казок про язичок, губки, щічки;
- читання оповідань про органи артикуляції;
- розучування віршованих мініатюр;
- відгадування загадок;
- дидактичних (рухливих) ігор із мовленнєвими завданнями. (Рібцун Ю.В., 2011)

Основний етап

Вироблення навичок правильного виконання артикуляційних вправ – непросте завдання для дітей логопедичної групи і вимагає довготривалої та важкої праці педагога. Спочатку під час виконання вправ у дітей спостерігається напруження органів мовнорухового апарату, труднощі в переключенні з одного руху на інший, і лише після багаторазових вправлянь вироблені навички закріплюються, рухи стають координованими та невимушеними.

Для дітей дошкільного віку, в основному, для вивчення вправ артикуляційної гімнастики використовуються показ логопеда у поєднанні з картинками-символом. Приклад наведено нижче.

Крім цього, сьогодні можна зустріти артикуляційну гімнастику яка розроблена з урахуванням статі дитини. Для підвищення інтересу хлопчиків до виконання важких артикуляційних вправ І. Волошина пропонує веселі подорожі з іграшковою машинкою; для дівчат - подорож по захоплюючим казкам.

Отже, артикуляційна гімнастика являє собою основу формування фонем і виправлення порушень звуковимови, найчастіше включає до свого складу вправи для тренування всіх органів артикуляційного апарату, тренування тих чи інших положень язика, губ, м'якого піднебіння, які потрібні для коректної вимови всіх груп звуків. Щоденне виконання артикуляційних вправ розвиває артикуляційний апарат дитини, що є необхідною умовою оволодіння звуками.

Заморіна В. К., Щербак Н. І.

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ОСОБИСТІСНОЇ ТРИВОЖНОСТІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кутузівська ЗОШ І-ІІІ ступенів Харківського району, Харківської області*

В умовах сучасного світу люди кожного дня стикаються з великою кількістю стресорів: постійне інформаційне перевантаження, прискорення темпу життя, високий рівень шуму в

мегаполісах. Все частіше розвиток підлітків супроводжується переживаннями негативних емоцій і, перш за все, частим відчуттям тривожності, що дегармонізує розвиток особистості.

Тривожність – це почуття невизначеного занепокоєння. При чому, людина часто не усвідомлює причину такого стану. Найбільш виражені емоційні реакції і переживання виникають у критичні моменти розбалансованості в динамічному процесі взаємодії дитини і середовища, у так звані «критичні періоди». Це виникає при переході дитини з періоду другого дитинства до підліткового періоду. Людям цього віку властиві психологічні особливості, які сприяють виникненню тривожності: підвищена емоційна чутливість до зовнішніх впливів та сильна зовнішня і внутрішня реакція на них; недостатньо розвинена довільність пізнавальної і, особливо, емоційно-вольової сфер; безпосередність сприйняття зовнішнього світу і обмеженість форм адаптивних реакцій на впливи; високий рівень наслідування та емоційного зараження; залежність від оцінок однолітків; низька здатність протистояти чужій думці тощо. Тому саме в цьому віці тривожність може закріпитися як властивість особистості.

Як свідчать спеціальні експериментальні дослідження, тривожність у школярів постійно зростає і змінює свою «якість» у часовому вимірі: зросло неприйняття школи та вчителя, посилилось відчуття неблагополуччя в спілкуванні з ровесниками та почуття власної неповноцінності, також зріс страх фізичного насилля (Хлівна, 2016).

Можна виділити дві великі групи ознак тривоги. Перша – внутрішні, соматичні ознаки, що виникають у людини під впливом хвилювання, друга – зовнішні поведінкові реакції у відповідь на тривожну ситуацію.

Тривожність – це індивідуальна властивість особи, що проявляється схильністю до надмірного хвилювання, стану тривоги. У психології тривожність диференціюється на два основних види: особистісна і ситуативна. Ситуативна тривожність – це показник інтенсивності переживань, які виникають по відношенню до певних подій. Особистісна тривожність – це готовність (установка) людини до переживання страху і хвилювань з приводу широкого кола суб'єктивно значущих явищ. Особистісна тривожність являє собою базову рису особистості, яка формується і закріплюється в ранньому дитинстві.

Однією з умов виявлення та розуміння причин тривожності є проблема локалізації її джерела. В даний час виділяється два типи джерел стійкої тривожності: зовнішні (тривала стресова ситуація, що виникла в результаті частого переживання станів тривоги) і внутрішні (психологічні або особистісні причини). Зазначимо, що багаторазове повторення ситуацій, в яких актуалізуються дані чинники, призводять до закріплення тривожності як стійкої характеристики, властивості, риси особи.

Чималий внесок у розвиток тривожності вносять і міжособистісні відносини. Особлива роль у цьому плані належить переживанням міжособистісної ненадійності і небезпеки. Основною причиною тривожності є несхвалення значущих людей. Серед причин тривожності вирішальна роль належить родині. Крім батьківської жорстокості у сутності тривожності належне місце посідає «невідповідність» дітей престижним очікуванням батьків. Саме це робить їх особливо чутливими до двохосновних джерел тривожності, таким як особливості соціальної взаємодії і орієнтація на суперництво і змагання.

Під час дослідження нами було проведено анкетування. Респондентами стали 100 учнів Малинівської загальноосвітньої школи I-III ступенів, серед яких брали участь учні Кутузівської ЗОШ I-III ступенів віком від 12 до 17 років (учні 6 – 11 класів). Опитування було спрямоване на виявлення особистісної тривожності підлітків та визначення її рівня. Анкетування показало, що серед опитуваних, переважна більшість, а саме 72% проявляють ознаки особистісної тривожності. З них 37% мають середній рівень тривожності, а 35% високий рівень. В останніх 28% підлітків виявлено низький рівень тривожності, або майже повна її відсутність. Також, в ході дослідження нами було виявлено ще один цікавий факт: із підлітків, в яких виявлені високий та середній рівні тривожності, а це 72 особи, 56% (40 осіб) – це підлітки віком 13-14 років; на підлітків віком 12 років припадає 10% (7 осіб), 15 років – 16% (12 осіб), 16 років – 12% (9 осіб), і 17 років – 6% (4 особи).

Наступні результати, на нашу думку пов'язані із тим, що вік 12 – 17 років вважається критичним періодом онтогенезу людини. Закінчується пора дитинства, людина переходить до підліткового віку. Саме на період 13-14 років припадає пік так званого періоду статевого початку або у деяких закінченню статевого дозрівання. Підлітки стають непосидючими, неспокійними, неслухняними, дратівливими. Нерідке зловживання старших посиленнями на свій авторитет викликає у підлітків протидію будь-якій думці дорослого. Підліток виявляє прагнення бути чи здаватися дорослим. Іноді таке прагнення виражається в небажаних формах. До таких форм належать, наприклад, непокоря розумним вимогам з боку дорослих. У здорових підлітків до 16 років зазвичай настає фаза заспокоєння. Поведінка підлітка стає цілком адекватною. Взаємовідносини з оточуючими вступають в нормальне русло, що і відображають отримані нами дані.

Неможна заперечувати, що для подолання особистісної тривожності слід перш за все нейтралізувати ситуативну тривожність. Серед способів подолання останньої можна виокремити наступні:

–використання елементів арттерапії (музикотерапія, казкотерапія, кольоротерапія, ігрова терапія, пісочна терапія тощо);

–вербалізація, тобто обговорення ситуації, яка викликає тривогу;

–заняття спортом або ручною працею;

–дихальні вправи, що допомагають відволіктися, переключитися, зняти м'язову напругу і занепокоєння в думках;

–використання позитивних батьківських установок типу «Вір у себе, ти зможеш», а не «У тебе знову нічого доброго не вийде». Такий підхід допомагає зупинити потік негативних думок і перейти до конструктивного рішення.

Отже, найголовнішою умовою збереження психічного здоров'я студентів є дотримання науково обґрунтованих психогігієнічних норм організації навчання з урахуванням індивідуальних норм навантаження.

Мовчан Л. П.

ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ НА ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Актуальність дослідження полягає у тому, що все більшої масштабності набирає одна з головних проблем сьогодення – споживання дітьми та підлітками спиртних напоїв. Звісно, вже досить багато людей піднімало цю актуальну тему для обговорення, але як ми бачимо, з кожним роком все більше й більше молодих людей стають залежними від алкоголю, і ми не можемо перебувати осторонь від цієї проблеми.

Отже, що таке *алкоголь*? Точного визначення немає, кожен розуміє це слово по-своєму. Але з точністю можна сказати, що алкоголь – це етанол, сильнодіюча отрута.

За даними Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Україна посідає перше місце за масштабами розвитку підліткового алкоголізму. Причиною смертей двох третин молоді віком від 15 до 20 років стає отруєння алкогольними напоями або нещасті випадки, які трапилися у стані сп'яніння.

Алкоголізація населення вже досягла тієї межі, коли дитина 13-15 років з банкою пива вважається буденним явищем. Алкоголь на організм підлітка діє згубно, іноді й смертельно небезпечно. Було зареєстровано досить багато випадків, коли від великої кількості спиртних напоїв діти стикалися з коматозним станом, і навіть з летальними наслідками.

Спиртні напої впливають на організм дитини та підлітка у кілька разів сильніше, ніж на організм дорослої людини. Це пояснюється тим, що у підлітковому віці активно розвиваються внутрішні органи, відбувається формування організму в цілому. Алкоголь потраплює зі шлунку в кров через 2 хв. Після вживання він швидко всмоктується і отруює всі системи та органи. В першу чергу страждають клітини великих півкуль головного мозку. При концентрації алкоголю в крові 0,5 – 0,6% (що відповідає 0,5 л випитої горілки) у